

سوم دبستان

کتاب کار

فارسی

و املا

• جواد فتح آبادی

مورد تأیید دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی
وزارت آموزش و پرورش

به نام خدا

کتاب کار فارسی و املا سوم دبستان

مؤلف: جواد فتح آبادی

- فعالیت های متنوع برای تقویت مهارت های زبان فارسی
- آموزش نکته های زبانی و املایی
- املاهای روزانه و هفتگی برای کلاس و منزل
- جدول های ارزشیابی املا و خواندن و نوشتن
- جدول، چيستان و سرگرمی های آموزشی
- آزمون های تراکمی چهار گزینه ای

www.salamPUB.com

سامانه پیامکی: ۱۰۰۰۰۴۶۴۶

گروه آموزشی سلام

فهرست

- درس اول : محله ی ما ..... ۷ ■
- درس دوم : زنگ ورزش ..... ۱۵ ■
- درس سوم : آسمان آبی ، طبیعت پاک ..... ۲۳ ■
- درس چهارم : آواز گنجشک ..... ۲۸ ■
- درس پنجم : بلدرچین و برزگر ..... ۳۵ ■
- درس ششم : فداکاران ..... ۴۳ ■
- درس هفتم : کار نیک ..... ۴۹ ■
- درس هشتم : پیراهن بهشتی ..... ۵۷ ■
- درس نهم : بوی نرگس ..... ۶۴ ■
- درس دهم : یارِ مهربان ..... ۷۳ ■
- درس یازدهم : نویسنده ی بزرگ ..... ۷۹ ■
- درس دوازدهم : ایرانِ عزیز ..... ۸۷ ■
- درس سیزدهم : آزاد
- درس چهاردهم : ایرانِ آباد ..... ۹۴ ■
- درس پانزدهم : دریا ..... ۱۰۰ ■
- درس شانزدهم : اگر جنگل نباشد ..... ۱۰۶ ■
- درس هفدهم : چشم های آسمان ..... ۱۱۴ ■
- آزمون جامع ..... ۱۲۲ ■
- جدول های بررسی اشکالات املائی و ارزشیابی خواندن و نوشتن ..... ۱۲۵ ■

مهم ترین نقش زبان ، نقش ارتباطی آن است. اما این نقش را وقتی می توان به درستی ایفا کرد که مهارت های زبانی در جنبه های گفتاری و نوشتاری آن درست آموخته شود و از سوی افراد در موقعیت های گوناگون به طور شایسته و مناسب به کار برده شود.

یکی از اهداف مهم برنامه ی زبان آموزی در دوره دبستان ، آشنا ساختن دانش آموزان با زبان رسمی و توجه همه جانبه به پرورش مهارت های زبان است و کتاب فارسی (مهارت های خوانداری و نوشتاری) بر این اساس تالیف شده است و مولفان کوشیده اند تا با پیش بینی و ارائه ی فعالیت های متنوع زبانی ، در جنبه های گفتاری و نوشتاری، به برآوردن این هدف یاری رسانند.

با وجود همه ی تلاش های برنامه ریزان و معلمان، به دلیل محدودیت های برنامه ریزی ، آموزشی و زمانی و نیز تفاوت های فردی دانش آموزان و نیاز های متفاوت آنان ، تحقق کامل اهداف یاد شده فقط در کلاس و ساعات آموزشی ممکن نیست؛ بنابراین لازم است آموخته های کلاسی دانش آموزان در موقعیت های دیگر نیز تمرین و تقویت گردد و فعالیت های متنوع دیگری به تناسب نیازها و توانایی آنان در نظر گرفته شود.

کتاب حاضر به همین منظور تالیف شده و مولف کوشیده است با تکیه بر تجارب آموزشی خویش و شناخت نیازهای دانش آموزان ابتدایی ، فعالیت ها و تمرین های مختلف زبانی را در جنبه های شفاهی و کتبی زبان ارائه نماید تا در کنار آموزش های کلاسی مورد استفاده قرار گیرد و به غنی سازی آموزش مهارت های زبان فارسی به دانش آموزان یاری رساند. این کتاب شامل موارد زیر است:

● تمرین های مربوط به نکته و واژه آموزی برای توسعه ی واژگان دانش آموز و کاربرد قواعد دستوری در ارتباط زبانی با دیگران

● تمرین برای بهبود و تقویت خواندن و درک مطلب

● فعالیت های متنوع نگارشی و انشایی با هدف پرورش تفکر و خلاقیت ، ابراز اندیشه و احساسات فرد و کشف و تقویت استعداد های نویسندگی. (شایان ذکر است از آن جا که بخش نگارش در کتاب مهارت های نوشتاری به بند نویسی اختصاص یافته و در مجموع مؤلفان به طور کامل به این مهارت مهم نگارشی پرداخته اند ، از ارائه ی فعالیت های بیشتر خودداری شده است.)

● املاهای آزمونی برای ارزیابی از آموخته ها که در کلاس و منزل از سوی معلمان و اولیای محترم مورد استفاده قرار گیرد.

● فعالیت های متنوع املایی به منظور تسلط بر درست نویسی واژه ها و جمله ها و کشف و رفع اشکالات املایی

● جدول ، چيستان ، لطيفه و سرگرمی های آموزشی به منظور ایجاد رغبت بیشتر به یادگیری و کسب لذت

● جدول های ارزشیابی خواندن و نوشتن به منظور شناخت بیشتر نقاط قوت و ضعف دانش آموزان و برنامه ریزی برای رفع اشکالات و توانمند سازی آنان

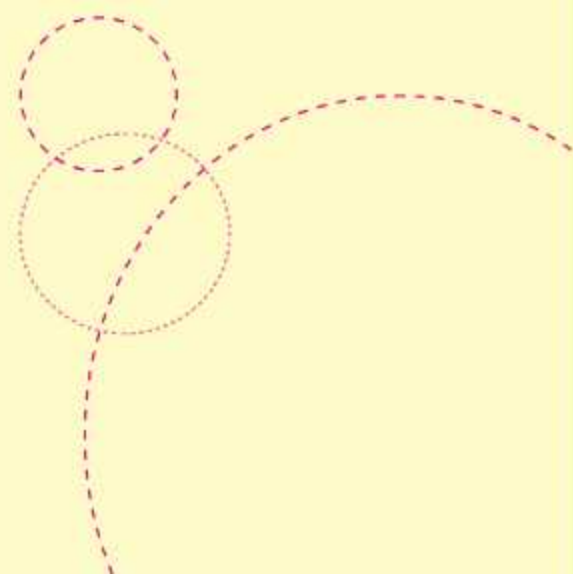
● آزمون های درک مطلب و چهار گزینه ای برای ارزشیابی از آموخته ها و محتوای درس ها و آشنایی با آزمون های تستی چهار گزینه ای

به دلیل اهمیت درست نویسی واژه ها بخشی از فعالیت های هر درس به املا اختصاص یافته و شامل املاهای آزمونی متنوع برای کلاس و منزل و جدول های بررسی املا و فعالیت های آموزشی مربوط است . جدول های بررسی اشکالات املائی این فرصت را در اختیار معلمان و دانش آموزان قرار می دهند تا پس از نوشتن املا و تصحیح آن ، شناخت بیشتر و دقیق تری از عملکرد دانش آموزان به دست آورند و متناسب با نیاز و اشکالات آنان ، فعالیت های ویژه ای را در نظر بگیرند و نیز می دانیم که آموزش املا مقدم بر ارزشیابی از آن است و چنان چه آموزش به خوبی انجام گیرد ، اشکالات املائی کاهش چشمگیری خواهد داشت .

آن چه این مجموعه را از کتاب های مشابه متمایز می کند ، کوشش در شناخت و رفع مشکلات خواندن و نوشتن دانش آموزان با تکیه بر ارزشیابی کیفی - توصیفی (همه جانبه) است که انتظار می رود آموزگاران محترم و اولیای ارجمند با مطالعه ی رهنمود های کتاب و ترغیب دانش آموزان به انجام فعالیت های ارائه شده ، توانمندی آنان را در آموختن و کاربرد مهارت های زبانی افزایش دهند و موفقیت آنان را در سایر زمینه ها ممکن سازند.

از سرکار خانم ماهرخ بهکیا که تایپ و طراحی این کتاب را انجام داده اند صمیمانه سپاسگزارم . همچنین پیشاپیش سپاس خویش را از صاحب نظران ، آموزگاران و اولیای محترم که با ارسال نظر و پیشنهادهای اصلاحی ارزنده ی خود ، مولف را در رفع کاستی ها و افزایش سطح کیفی آن یاری می رسانند اعلام می دارم.

با آرزوی بهروزی و پیروزی
جواد فتح آبادی

خداوند رنگین کمان

خداوند بخشنده ی مهربان

به نام خداوند رنگین کمان

خداوند پروانه های قشنگ

خداوند سنجاقک رنگ رنگ

درخت و گل و سبزه را آفرید

خدایی که آب و هوا آفرید

صمیمی تر از خنده ی مادر است

خدایی که از بوی گل ، بهتر است

دلی ساده و آسمانی بده

خدایا به ما مهربانی بده

دلی روشن و گرم چون آفتاب

دلی صاف و بی کینه مانند آب

محمود پورهاب

درس اول: محله ی ما

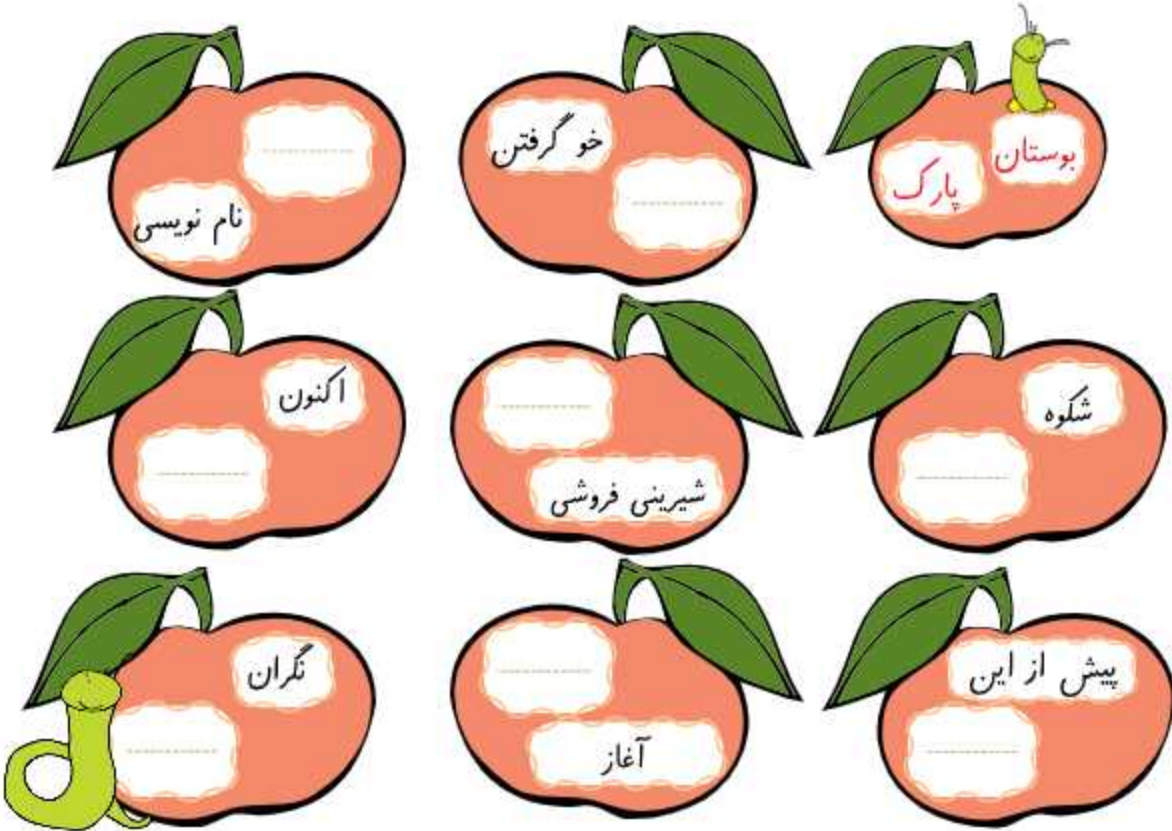

۱. فکر کن و بنویس

فرض کن دانش آموز جدیدی به کلاس شما آمده است. در نخستین دیدار و برخورد با او چه گفت و گوهایی بین شما انجام می شود؟ بنویس

سخن تو :
سخن دانش آموز جدید:
تو :
دانش آموز جدید :

۲. از درس (محله ی ما) یک کلمه هم معنی یا کلمه های زیر پیدا کن و بنویس.

۳. با دیدن تصویر های زیر چه چیزهایی را به یاد می آوری ؟ بگو و بنویس

۴. جمله ها را بخوان و با استفاده از کلمه های داخل شکل کامل کن .

بچه ها فوتبال بازی می کنند . امید از دروازه نگهداری می کند . امید ..... است .

صالح یک کاروان شتر دارد و از آن ها نگهداری می کند . صالح ..... است.

پدر دوستم از گل ها و درختان باغ مراقبت می کند و آن ها را پرورش می دهد او ..... است.

۵. برای هر یک از حرف های کلمه ی « پروانه » یک کلمه بنویس . سپس برای هر واژه، جمله بساز.

پاییز : در فصل پاییز مدرسه ها باز می شود.

..... : .....

..... : .....

..... : .....

..... : .....

..... : .....

- پ
- ر
- و
- ا
- ن
- ه

۶. بیاموز و انجام بده

وقتی می‌گوییم «کتاب»، از یک کتاب صحبت کرده ایم اما وقتی می‌گوییم «کتاب‌ها»، از دو کتاب صحبت کرده ایم.

وقتی می‌گوییم «دختر»، از یک دختر صحبت کرده ایم اما وقتی می‌گوییم «دختران»، از دو یا چند دختر صحبت کرده ایم.

وقتی می‌گوییم «کلمه»، از یک کلمه صحبت کرده ایم اما وقتی می‌گوییم «کلمات»، از دو یا چند کلمه صحبت کرده ایم. پس کلمه‌هایی مانند کتاب‌ها، دختران، موجودات دو یا چند چیز را نشان می‌دهند. به این کلمه‌ها «کلمه‌ی جمع» می‌گوییم.

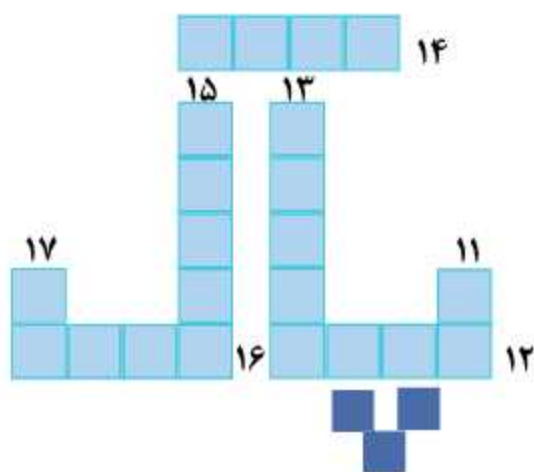
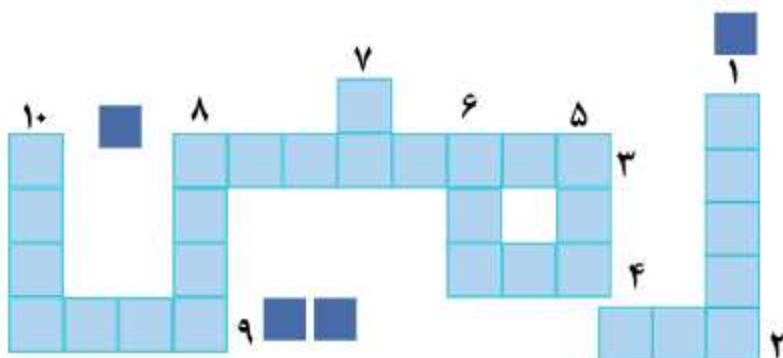
۷. حالا کلمه‌های زیر را بخوان و آن‌هایی را که جمع هستند در جدول و جای مناسب بنویس.

شهرها - گروه - بچه‌ها - جملات - دروازه بان - برادران - احساس - خانواده
- شیرینی‌ها - خالطرات - کودکان - بوستان - دوستان - حیوانات

ات	ان	ها
موجودات	پسران	دخترها
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....

جدول ●

۱. هم معنی خاکروبه است و ریختن آن در خیابان، محیط را آلوده می کند.
۲. به کسی که نمی تواند حرف بزند می گویند.
۳. قسمتی از عنوان درس سوم است.
۴. بزرگ ترین جانور خشکی است.
۵. هم معنی سو و جهت.
۶. به موی گردن اسب و شیر می گویند.
۷. نام لباسی که معمولاً با شلوار می پوشند.
۸. هم معنی «میهن و وطن» است.
۹. جاری و رونده.
۱۰. مخالف «سخت و دشوار».
۱۱. جانور نگهبان گله ی گوسفند.
۱۲. جانوری وحشی است.
۱۳. سومین فصل سال.
۱۴. هم معنی سپاس.
۱۵. مخالف تمیز و پاک.
۱۶. میوه های دانه دار دارند.
۱۷. کوچک ترین عدد دو رقمی.

املاي آزموني - گروه كلمه

تركيب و گروه كلمه هاي زير را بخوان و نوشتن آن ها را تمرين كن. سپس از يك نفر خواه تا آن ها را بخواند و در دفتر املاي خود بنويس.

صدای بلند	جلوی کلاس	دامنه ی کوه	گردش علمی	هفته ی گذشته
.....	.....	.....	.....	.....
صبح دل پذیر بهاری	اطراف لانه ی خود	آشغال و زباله	باعث آلودگی	محیط زندگی
.....	.....	.....	.....	.....
لذت بخش و زیبا	زیبایی های طبیعت	شادی و نشاط	صدای دل نشین	تماشای قلّه
.....	.....	.....	.....	.....
خواست و خواند	آفریده های ایزد	می بینندومی شنوند	خوش حال و شاد	بچه های عزیز
.....	.....	.....	.....	.....

ارزشیابی املا

املايت را نوشتي؟ حالا نوشته ات را با دقت بررسی کن و نتیجه را در جدول بنویس.

- همه را درست نوشته ام
  - .....کلمه را درست ننوشته ام
- شکل درست کلمه هایی را که اشتباه نوشته ام
- .....

آموزش املا

برای این که در خواندن و نوشتن کلمه های تشدید دار اشتباه نکنیم، باید اول بدانیم کدام صدا را دوبار تلفظ می کنیم، چون تشدید علامتی است که به جای صدای مشابه تکراری گذاشته می شود.

تمرین:

۱- کلمه ها را بخوان و حرفی را که دوبار تلفظ می کنی، بنویس (مانند نمونه)

۲- حالا کلمه های زیر را بخوان و روی حرفی که به تشدید نیاز دارد، نشانه ی تشدید بگذار.

۳. یک لطیفه برایت نوشته ام اما بعضی از کلمه ها را برداشته ام. اول آن را بخوان و با کلمه های داخل شکل کامل کن و سپس دوباره بخوان و بخند.

پدری ..... فرزندش خواست ..... مقداری سیب شیرین بخرد.

بعد از ساعتی فرزندش ..... یک سبد سیب گاز زده برگشت.

پدر گفت: «این سیب ها چرا این طوری هستند؟»

فرزندش جواب داد: «اگر گاز نمی زدم ..... کجا می فهمیدم که شیرین هستند؟!»

۸. واژه های زیر را بخوان و آن ها را در جای مناسب در جدول بنویس.

آینده	گذشته

۹. کامل کن.

در داستان "پری کوچولو" خواندید که پری چه قدر از گم شدن مادرش ناراحت شده بود. می گویند اگر می خواهی به اهمیت یک چیز بیشتر پی ببری، تصور کن آن چیز اگر نباشد، چه اتفاق مهمی می افتد.

..... اگر درخت نباشد

..... اگر آب نباشد

..... اگر خورشید نباشد

۱۰. بخوان و بنویس!

این حروف را یک بار از راست به چپ و بار دیگر از چپ به راست با هم بخوان و کلمه ای را که درست می شود بنویس. آیا می توانی تو هم به این جدول اضافه کنی.

.....	←	ک	ا	خ	→	.....		
.....	←	س	ر	د	→	.....		
.....	←	ج	ن	گ	→	.....		
.....	←	م	ا	ش	→	.....		
.....	←	ش	ی	ر	→	.....		
.....	←	ت	و	س	→	.....		
.....	←	د	ا	م	ا	د	→	.....

يك نفر از اعضای خانواده یا دوستان، جمله ها و متن زیر را می خواند، با دقت گوش کن و در دفتر املایت بنویس.

« کار نیک »

روزی فرمانروایی تصمیم گرفت لباس معمولی بپوشد و ناشناس به شهرهای مختلف برود و زندگی مردم را از نزدیک ببیند تا از حال آن ها باخبر شود.

در راه به روستایی سرسبز و با صفا رسید. از دور پیر مردی را دید که در حال کاشتن گردو است.

اندر آن دشت، پیر مردی دید که گذشته است عمر او ز نود

دانه ی جوز در زمین می کاشت که به فصل بهار، سبز شود

فرمانروا، مدتی ایستاد و کار کردن پیرمرد را نگاه کرد. سپس، با تعجب، از او پرسید: «چند سال طول می کشد

تا درخت گردو، بزرگ شود و میوه دهد و آن وقت معلوم نیست، تو زنده باشی!»

جوز ده سال عمر می خواهد که قوی گردد و به بار آید

پیر مرد به بیلبش تکیه داد و گفت: «بله، شما درست می گوید.»

فرمانروا پرسید: «آیا تو از این موضوع ناراحت نیستی؟»

پیرمرد گفت: «چرا ناراحت باشم؟»

دیگران کاشتند و ما خوردیم ما بکاریم و دیگران بخورند

فرمانروا با شنیدن این سخن، به پیرمرد آفرین گفت و به فکر فرورفت.

• دقت کن و بنویس.

در هر ستون، حرف اول واژه ها را بردار، از راست به چپ کنار هم قرار بده تا یک کلمه از متن درس به دست آید.

تحمیلی	معمولی	بزرگ	تصمیم
صحرا	وقت	آفرین	عجب
موفقیت	ضامن	صبح	جور
یادگار	واقعه	فرمانروا	بیل
منظم	عمر	ادعا	تعجب
.....	.....	.....	.....

* ارزشیابی املا

املایت را نوشتی؟ حالا نوشته ات را با دقت بررسی کن و نتیجه را مشخص کن.

- همه را درست نوشته ام.
- به جز چند کلمه بقیه را درست نوشته ام.
- به نظرم اشتباه زیاد دارم و باید تمرین و دقت بیشتری داشته باشم.

● عزیزم، حالا که املایت را بررسی کردی، کلمه هایی را که اشتباه نوشته ای، درست و خوش خط در جدول بنویس.

<p>→</p> <p>کلمه های دارای حرف «ص»</p>		<p>←</p> <p>کلمه هایی را که یک یا چند حرف آن را غلط نوشته ام</p>
<p>کلمه هایی که در آن حرف «و» صدای «ا» دارد</p>		<p>کلمه هایی را که جا انداخته ام</p>
<p>سه کلمه ی بدون نقطه</p>		<p>کلمه هایی را که اشتباه یا ناقص شنیده ام و چیز دیگری نوشته ام</p>
<p>کلمه های دارای حرف «ع»</p>		<p>کلمه هایی را که یاد دارم ولی در اثر بی دقتی، نقطه یا دندانچه یا سرکش را کم یا زیاد گذاشته ام</p>
<p>کلمه های دارای «پ»</p>		<p>کلمه هایی را که بر اثر کم توجهی یا تندنویسی، نامناسب در هم و پیچیده و با فاصله نوشته ام</p>

توجه: اگر همه ی املا را درست نوشته ای، با توجه به توضیحات سمت چپ جدول (→) کلمه های خواسته شده را از متن □ املائی کار نیک □ پیدا کن و بنویس.

آموزش املا

فعالیت زیر را مرحله به مرحله انجام بده .

۱. متن املاي آزمونی را دوباره بخوان.
۲. حالا بدون این که به آن نگاه کنی، کلمه های زیر را بخوان و خوب فکر کن. سپس بودن و یا نبودن هر واژه را در متن، مشخص کن و رنگ بزن. (به نمونه توجه کن)

هست		نیست
☐	مزرعه	☐
☐	زحمت	☐
☐	فرمانروا	☐
☐	موضوع	☐
☐	طولانی	☐
☐	حال	☐
☐	می خورند	☐

هست		نیست
☒	عاقل	☐
☐	تصمیم	☐
☐	تعجب	☐
☐	معلوم	☐
☐	راحت	☐
☐	با صفا	☐
☐	خوردیم	☐

۳. حالا با بررسی دوباره ی متن ، تعداد پاسخ های درست خود را بنویس.

تعداد پاسخ نادرست :

تعداد پاسخ درست :

۴- از روی کلمه هایی که در متن بوده است یک بار خوانا بنویس.

۸. یک چیستان بنویس.

.....

.....

.....

.....

آن چیست که بال و پر ندارد
از هیچ کجا خبر ندارد.
پرواز کنان در آسمان است
جز تکه نخی به سر ندارد.

خود را بیازماییم ۵

۱. در کدام گزینه، املاي کلمه با توجه به معنی نوشته شده غلط است؟

- ۱) واقعه: حادثه   ۲) آقوش: بغل   ۳) علت: دلیل   ۴) اشتیاق: شور و شوق

۲. نوجوان فداکاری که امام خمینی (ره) آن را "رهبر مردم" دانست که بود؟

- ۱) ریز علی خواجهی   ۲) سُهام خیام   ۳) حسن امید زاده   ۴) محمد حسین فهمیده

۳. کدام گزینه جمله ی زیر را به درستی کامل می کند؟

راننده ی قطار، با دیدن آتش، قطار را نگه داشت و جان مسافران قطار از مرگ حتمی .....

- ۱) نجات می یابد   ۲) نجات پیدا کند   ۳) نجات یافت   ۴) نجات خواهید یافت

۴. به وسیله ای که دود را از خانه بیرون می کشد، چه می گویند؟

- ۱) دود کش   ۲) دود زا   ۳) بخاری   ۴) دوده

۵. در کدام گزینه همه ی کلمه ها د زمان گذشته، را نشان می دهند؟

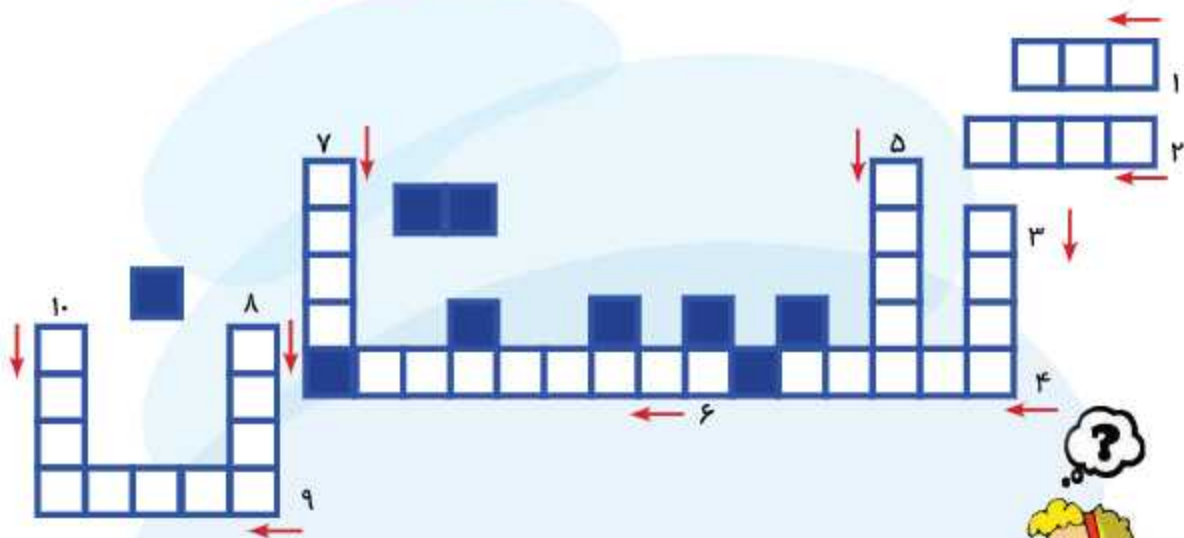
- ۱) می رویم - گفته بودند - آمده ام   ۲) نوشته بود - دید - خواهد رفت
۳) پوشید - رسیده بود - گفته است   ۴) می گوییم - خواهیم دید - بکاریم

۶. کدام شعر نشان می دهد که باید به فکر دیگران هم بود و کار نیک انجام داد تا دیگران از آن بهره ببرند؟

- ۱) آندر آن دشت پیر مردی دید   که گذشته است عمر او زنود
۲) جوز ده سال عمر می خواهد   که قوی گردد و به بار آید
۳) دانه ی جوز در زمین می کاشت   که به فصل بهار سبز شود
۴) دیگران کاشتند و ما خوردیم   ما بکاریم و دیگران بخورند

جدول ●

۱. هم معنی «مردم» است.
۲. حکایت خارکن و حاتم طایی نوشته ی این نویسنده و شاعر بزرگ است.
۳. جمع «ادب» است.
۴. بالاتر و بهتر از دیگران بودن.
۵. به داستان های کوتاه می گویند که با پند و اندرز و نصیحت همراه است.
۶. داستان این درس درباره ی او و مرد خارکن است .
۷. هم معنی «سفره» است.
۸. تفریح و گشت و گذار.
۹. آرامگاه سعدی و حافظ در این شهر است.
۱۰. مخالف «پایان» و هم معنی با «شروع» است.

چیستان

آن چیست که سخت است ، سنگ نیست
 چهارپا دارد ، شتر نیست
 تخم می گذارد ، پرنده نیست.

املاي کامل کردنی

یک نفر از اعضای خانواده یا دوستان ، جمله های متن زیر را از روی کتاب فارسی به صورت کامل می خواند و شما به دقت خط می برید ، هر کلمه را که می گوید اما در متن نوشته نشده است ، در جای مناسب بنویس

« نویسنده ی بزرگ »

حاتم طایی را گفتند: « از خود بزرگ ..... در جهان دیده ای یا .....؟ »
گفت: « بلی! یک روز چهل شتر، قربانی کرده بودم ..... را ؛ و خود به گوشه ی صحرا برای ..... بیرون رفتم.
خارکنی را دیدم ، ..... فراهم نهاده . »
گفتم: « به مسمانی حاتم چرا نروی که ..... بر ..... او گرد آورده اند؟ »
گفت: « هر که نان از ..... خویش خورد ..... منت ..... ببرد »
سعدی سرانجام پس از ۳۵ سال سفر به شیراز برگشت و از ..... و شعرها نوشت .....
آن دو کتاب بزرگ گلستان و بوستان است. این کتاب ها از ..... فرهنگی و ادبی ما ..... هستند.
سعدی با قرآن و ..... نیز آشنایی کامل داشت. مردم کشور ما از ..... تا کنون با سعدی آشنا
هستند و در سخن گفتن از ..... بسیار زیبای او استفاده می کنند اگر روزی به شیراز رفتی ..... به دیدن آرامگاه
این ..... و شاعر بزرگ برو.

ارزشیابی املا

املایت را نوشتی؟ حالا نوشته ات را با دقت بررسی و نتیجه را مشخص کن.

- همه را درست نوشته ام
- ..... کلمه را درست ننوشته ام
- شکل درست کلمه هایی را که اشتباه نوشته ام

الف) کلمه های زیر را بخوان و با توجه به صدای نشانه های «ه ه» آن ها را در جای مناسب بنویس.

سبزه - نگاه - استفاده - سایه - آرامگاه - خانه - شبیه - نویسنده - سیاه
غنچه - کوتاه - علاقه - افسانه - تازه - کوه - مکه - گروه

نشانه های «ه ه»

صدای «ه» می دهد

صدای «ا» می دهد

ب) مانند مثال کلمه ها را بخوان و آن ها را با هم ترکیب کن و بنویس.

کوه - بلند ← کوه بلند	سبزه - شاداب ← سبزه ی شاداب
شبیه - پدر ←	منظره - دیدنی ← .....
ماه - تابان ←	غنچه - زیبا ← .....
گروه - منظم ←	افسانه - خواندنی ← .....
نگاه - مهربان ←	نویسنده - توانا ← .....

پ) عبارت زیر را بخوان و دور کلمه هایی که در آن ها نشانه های «ه ه» صدای «ا» دارد خط بکش.

همراه دوستانم به یک نمایشگاه کتاب رفتیم . کتاب ها را به طور منظم روی میزها و در قفسه ها چیده بودند.سه کتاب خریدم . یکی چند داستان کوتاه بود ، دومی کتاب چیستان و سوما و سوسی مجموعه ای از شعرهای کودکانه.

خود را بیازماییم ۱۰

۱. رابطه ی کلمه ها در کدام گزینه مانند رابطه ی واژه های «مثل و مانند» نیست؟

- ۱) درخشش-تابندگی   ۲) عظیم-بزرگی   ۳) نشاط-شادمانی   ۴) عظمت-شکوه

۲. کدام گزینه، این جمله را کامل می کند؟

این کفش ها مخصوص کودکان است. این کفش ها ..... هستند.

- ۱) کودکی   ۲) کودکانه   ۳) دخترانه   ۴) پسرانه

۳. گردش زمین به دور خورشید چه قدر طول می کشد؟

- ۱) یک سال   ۲) یک ماه   ۳) یک هفته   ۴) دو سال

۴. در عبارت زیر چند کلمه ی جمع وجود دارد؟

من هر شب دیده ها و شنیده ها و کارهای مهم روزانه را در دفترم یادداشت می کنم تا فراموش نشوند. اکنون دفتر خاطرات ارزشمندی دارم.

- ۱) دو کلمه   ۲) سه کلمه   ۳) چهار کلمه   ۴) پنج کلمه

۵. در پایان کدام جمله، از علامت ؟ استفاده می شود؟

- ۱) خورشید هر روز از مشرق طلوع می کند ( )
 ۲) بهار زیبا و دل انگیز است ( )
 ۳) ستارگان چراغ های آسمان هستند ( )
 ۴) کدام ستاره از همه پر نور تر است ( )

۶. وقتی می گوئیم این جوراب ها «دخترانه» است یعنی؟

- ۱) اندازه ی آن ها کوچک است   ۲) زیبا و رنگی هستند
 ۳) ویژه ی دختران است   ۴) همه ی دختران آن ها را دارند

۷. یادداشت برداری، یعنی:

- ۱) گفتن خاطرات خود به دیگران
 ۲) نوشتن چیزهایی که می شنویم یا می بینیم یا می خوانیم.
 ۳) نوشتن خلاصه ی قصه هایی که می خوانیم.
 ۴) انتخاب قسمت های مهم از کتاب ها و تعریف آن ها برای دیگران

۹. نتیجه ی چرخش عظیم و باشکوه زمین به دور خورشید کدام است؟

۱) پیدایش چهار فصل ● (۲) نزدیک شدن زمین به خورشید

۳) افزایش گرمای خورشید ● (۴) سرد شدن زمین

۱۰. کدام کلمه این جمله را کامل می کند؟

گاهی به ستاره ها خیره می شوم و با وصل کردن آن ها به هم ، شکل های جالبی.....

۱) ساخته ام ● (۲) ساخته بودم ● (۳) می ساختم ● (۴) می سازم

۱۱. اگر گزینه های زیر را به ترتیب مرتب کنیم ، اولین جمله کدام است؟

۱) آسمان پیاپی برق می زد و صدای بلند رعد شنیده می شد.

۲) ناگهان ابرهای سیاه در آسمان پدیدار شدند و چهره ی خورشید را پوشاندند.

۳) باران شدیدی شروع به باریدن کرد و آب زیادی از همه جا به راه افتاد.

۴) با تابش خورشید رنگین کمان زیبایی در آسمان پدیدار گردید.

۱۲. املاي کدام کلمه با توجه به معنی نوشته شده ، غلط است؟

۱) اشتیاع:علاقه ● (۲) وسیع : گسترده

۳) متحرک : دارای حرکت ● (۴) موفق : پیروز

● در دو تصویر زیر پنج اختلاف وجود دارد. آن ها را پیدا کن و علامت بزن.

آزمون جامع فارسی

ویژه ی دانش آموزان پایه ی سوم

بخش اول: روان خوانی و درک مطلب

چگونه جانوران با هم سخن می گویند ؟

وقتی می گوئیم جانوران با هم حرف می زنند ، منظور ما آن است که آن ها به وسیله ی نشانه ها یا صداها برای همدیگر پیام می فرستند. آری ، حیوانات این گونه با یکدیگر سخن می گویند و حرف زدن آن ها هرگز مانند انسان ها نیست. انسان ها بیشتر به وسیله ی سخن گفتن منظور خود را به هم می فهماند اما علاوه بر کلمه ها ، گاهی نیز از نشانه ها و صدا های مخصوصی نیز استفاده می کنند . مثلا: سَر تکان دادن و حرکت دست به بالا یا پایین از حرکاتی هستند که برای فهماندن موافقت یا مخالفت با سخن کسی یا کاری استفاده می شود .

بچه ی انسان باید حرف زدن را به تدریج بیاموزد ولی حیوانات نیاز به آموزش ندارند و زبان خودشان را از نخستین روز بلدند . این نیروی درونی آن ها ، غریزه ، نام دارد که همه چیز را به آن ها می آموزد . جانور به خوبی یاد دارد که چگونه صدا در آورد و از حرکات مخصوصی استفاده کند؛ هر چند قبلاً حیوان دیگری رانده باشد. هنگامی که مرغ فریاد می کند ، یا قوز می کند و قیافه ی وحشت زده ای به خود می گیرد ، جوجه ها متوجه می شوند که مادرشان آن ها را از وجود خطری آگاهی می دهد .

سگ برای ارسال پیام های خود از راه های گوناگونی استفاده می کند . عوعو می کند . زوزه می کشد ، می غرّد و گاهی هم ناله می کند . اسب با شیهه کشیدن یا سم کوبیدن بر زمین ، اسب های دیگر را از منظور خود آگاه می کند. اما پرندگان آواز خواندن را باید بیاموزند . به همین سبب اگر یک طوطی را میان چند قناری قرار دهیم ، می بینیم که می کوشد تا مانند قناری های آواز بخواند در این صورت طوطی بی چاره به جای زبان مادری ، زبان بیگانه ای را آموخته است .

برگرفته از کتاب به من بگو چرا ؟ جلد سوم - صفحه ۹۷

مؤلف: آرکدی لئوکوم - مترجم: دکتر سید خلیل خلیلیان - موسسه ی انجام کتاب

● پرسش های مربوط به روان خوانی

۱. کدام گزینه درست نیست؟

- ۱) جانوران مانند انسان ها با هم سخن نمی گویند .
  - ۲) جانوران به وسیله ی نشانه ها یا صداها برای همدیگر پیام می فرستند.
  - ۳) بچه های حیوانات برای ارتباط با هم نیاز به آموزش دارند.
  - ۴) جانوران از حرکات دست و پا و اعضای بدن برای ارتباط با هم استفاده می کنند.
۲. نیروی درونی جانوران که همه چیز را به آن ها می آموزد و به کمک آن با دیگران ارتباط برقرار می کنند چه نام دارد؟

- ۱) عقل   ۲) غریزه   ۳) مغز   ۴) هوش